

Témata ke zkoušce ze základů matematiky

Kromě níže uvedených detailních požadavků (tj. zejména znalosti pojmů, základních vlastností a základních tvrzení) je pochopitelně žádoucí umět vše ilustrovat vhodnými příklady a také – existují-li – znát souvislosti mezi pojmy (a to nejen v rámci jednotlivých oddílů). Dále nezapomeňte, že byste měli být schopni aplikovat teorii při řešení konkrétních problémů.

Matematická logika. Znat definice základních pojmů (výrok, logické spojky, složený výrok, výroková formule, tautologie, kontradikce, pravdivostní hodnota, výroková forma, složená výroková forma, kvantifikátory atd.). Umět rozhodnout, zda se jedná o výrok. Umět používat tabulku pravdivostních hodnot. Umět negovat výroky. Atd.

Matematické důkazy. Znat základní tvary matematických vět a příbuzné pojmy (např. obecná věta, existenční věta, postačující podmínka, nutná podmínka atd.). Znat základní typy matematických důkazů (důkaz přímý, nepřímý, sporem, důkaz (ne)existence/jednoznačnosti, důkaz matematickou indukcí). Být schopen nalézt důkazy jednoduchých tvrzení.

Základy teorie množin. Znat základní pojmy (množina, být prvkem, prázdná množina, (ne)konečná množina). Umět zadat množinu různými způsoby. Znat základní množinové vztahy a operace (rovnost, inkluze, sjednocení, průnik, rozdíl, základní zákony, systém všech podmnožin atd.). Umět graficky znázorňovat pomocí Vennových diagramů. Být schopen dokázat jednoduché množinové rovnosti a další vztahy (zejména pomocí principu neurčitého prvku příp. tabulkou, příp. obrázkovou metodou). Znat pojem (ne)uspořádané dvojice a kartézského součinu.

Číselné obory. Umět definovat (popsat) základní číselné obory: $\mathbb{N}$, $\mathbb{Z}$, $\mathbb{Q}$, $\mathbb{R}$ a $\mathbb{C}$, ale také $\mathbb{I}$. Bez problémů zvládat základní operace s čísly; řešit nerovnosti, rovnice s absolutními hodnotami atd. Znat pojem kongruence podle modulu (alespoň definici a základní vlastnosti; další aplikace se objeví až v následujících semestrech). Umět pracovat s rozšířenou množinou reálných

čísel. Ovládat tyto pojmy: horní/dolní závora, maximum, minimum, supremum, infimum podmnožiny množiny $\mathbb{R}^*$.

Relace Znat základní pojmy (relace, definiční obor, obor hodnot, rovnost relací, složená relace, inverzní relace). Umět graficky znázornit danou relaci. Znat základy relací na množině (důležité příklady, grafické znázornění, základní vlastnosti – reflexivita, symetrie, antisymetrie, tranzitivita, úplnost a případné vztahy s některými tvrzeními).

Zobrazení Znat základní pojmy (zobrazení, obraz prvku, vzor prvku, rovnost zobrazení, množina všech zobrazení, složené zobrazení, inverzní zobrazení atd.). Chápat základní vlastnosti (injektivita, surjektivita, bijektivita), včetně dokazování v jednoduchých případech a případných vztahů s dalšími pojmy.

Uspořádání Znat základní pojmy ((lineární) uspořádání, (lineárně) uspořádaná množina). Umět znázorňovat uspořádané množiny pomocí hasseovského diagramu. Ovládat tyto pojmy: nejmenší prvek, největší prvek, minimální prvek, maximální prvek, (ne)rovnatelné prvky, včetně základních vlastností a vztahů mezi těmito pojmy.

Relace ekvivalence a rozklady Znat základní pojmy (ekvivalence, rozklad, třída rozkladu). Kromě jiných ilustrativních příkladů být dobře seznámen s relací kongruence podle modulu a zbytkovou třídou podle modulu. Chápat vztahy mezi hlavními pojmy (zejména rozklad příslušný ekvivalenci a ekvivalence příslušná rozkladu).

Reálné funkce reálné proměnné Znat základní pojmy (reálná funkce jedné reálné proměnné, definiční obor, obor hodnot, zadávání funkcí, rovnost funkcí, graf funkce). Umět popsat základní vlastnosti funkcí (ohraničenost, monotonie, sudost a lichost, periodičita). Ovládat operace s funkcemi (operace „aritmetického“ typu, skládání, inverze). Umět používat transformace grafu funkce.

Elementární funkce Znat definice těchto elementárních funkcí: polynom, racionální funkce, exponenciální funkce, logaritmická funkce, mocninná funkce, sinus, kosinus, tangens, kotangens, arkussinus, arkuskosinus, arkustangens, arkuskotangens. Umět popsat základní vlastnosti těchto funkcí (včetně některých důležitých vztahů). Umět nakreslit grafy.